

Elektrotīkls nepārtraukti jāuztur, jāpārbauda, jāatjauno

Vēl nav pagājuši pat 140 gadi, kopš Tomass Edisons 1882. gadā ieslēdza pasaulē pirmo liela izmēra elektrības piegādes tīklu, bet šobrīd bez elektrības ikdienu nav iedomājama un sāpīgi uzņemam katru elektroapgādes pārtraukumu.

Ja agrāk bija viens elektrības tirgotājs, kas arī bija tās piegādātājs, pēc tirgus atvēršanas ir daudz tirgotāju, bet tikai viens piegādātājs – AS “Sadales tīkls”. Uz “Druvas” jautājumu, kas darīts elektroapgādes uzlabošanai, jo padeves elektrības pārtraukumi

joprojām notiek, radot problēmas mājāsaimniecībām, zemniekiem un uzņēmējiem, “Sadales tīkls” pārstāve Tatjana Smirnova norādīja, ka jārunā par divu veidu pārtraukumiem – plānotajiem un neplānotajiem: “Neplānotos elektroapgādes pārtraukumus izraisa tehnoloģiski bojājumi elektrotīklā, kurus diemžēl nav iespējams paredzēt, tāpat kā elektrotīkla bojājumus, kurus izraisa saimniecisko darbu veicēji, kas pārrok kabeļu līnijas, mežizstrādes vai lauksaimniecības darbu laikā bojā elektrolīniju balstus vai sarauj gaisvadu elektrolīnijas. Lai paugstinātu elektroapgādes drošumu un kvalitāti, “Sadales tīkls” regulāri veic elektroietaišu uzturēšanas, remonta un rekonstrukcijas darbus, tomēr elektrotīkls nevar būt pilnībā pasargāts no nelabvēlīgu laika apstākļu, neparedzamu notikumu un trešo personu izraisītiem bojājumiem, kas rada elektroenerģijas piegādes pārtraukumus vai sprieguma traucējumus lietotājiem.”

Viņa skaidro, ka elektrotīkls nepārtraukti jāuztur, jāpārbauda, lai samazinātu elektrotīkla bojājumu iespējamību, pakāpeniski tas tiek atjaunots, ievieš drošas un ilgtspējīgas iekārtas.

Jau iepriekšējos gados Cēsīs un apkārtnē novadu teritorijā “Sadales tīkls” realizējis apjomīgus elektrotīkla atjaunošanas projektus, darbs turpinās arī šogad un turpināsies nākamajos gados. Pēc

T. Smirnovas teiktā, 2020.gadā Cēsu, Amatas, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Vecpiebalgas novadā “Sadales tīkls” plāno realizēt 68 projektus: “Kopumā paredzēts atjaunot 50 km vidējā sprieguma elektrolīnijas, rekonstruēt 38 km zemsprieguma elektrolīnijas, kā arī rekonstruēt vai izbūvēt 30 jaunas transformatoru apakšstacijas. Minēto novadu elektrotīkla atjaunošanā 2020. gadā plānots ieguldīt 3,2 miljonus eiro.”

Viņa aicina izmantot mājaslapā sadalestikls.lv esošo digitālo karti, kurā redzami konkrētajā brīdī plānotie un neplānotie elektrības atslēgumi, trašu tīrīšanas darbu vietas, aktuālie un paredzamie investīciju projektu plāni gan pilsētās un reģionos, gan konkrētā adresē. Lai jebkurā laikā noskaidrotu īpašumam būtisku informāciju, atliek tikai ievadīt meklētājā īpašuma adresi. Dati atjaunojas ik pēc 15 minūtēm un ļauj klientiem vienkārši un ērti iegūt operatīvu informāciju par savu īpašumu.

T. Smirnova arī skaidro, ka, atjaunojot elektrotīklu, veicot elektrolīniju trašu tīrīšanu un ieviešot digitālās tehnoloģijas un risinājumus, katru gadu tiek samazināts

AS “Sadales tīkls” nodrošina elektroenerģijas piegādi šādam pieslēgumu skaitam

Novads	Skaitis
Amatas	3423
Cēsu	9438
Jaunpiebalgas	1305
Līgatnes	2223
Pārgaujas	2127
Priekuļu	4284
Raunas	1741
Vecpiebalgas	2422

elektroapgādes pārtraukumu skaits un biežums klientiem: “2018.gadā vidējais elektroenerģijas piegādes pārtraukuma ilgums vienam lietotājam, salīdzinot ar 2017.gadu, samazinājās par 33 minūtēm jeb 13 procentiem un sasniedza 228 minūtes. Lai samazinātu nelabvēlīgu dabas apstākļu ietekmi uz elektrotīklu, pērn elektrolīniju trases un aizsargjoslas at-

Maksāsim mazāk

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (SPRK) novembrī informēja par AS “Sadales tīkls” elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu samazinājumu.

Komisijas valdes priekšsēdētājs Rolands Irklis preses konferencē norādīja, ka no 2020. gada 1.janvāra elektrības rēķinos mājāsaimniecībām sadales tarifa mainīgā daļa samazināsies par septiņiem līdz 20 procentiem atkarībā no lietotāja pieslēguma veida.

Ikviens būs pamanījis, ka rēķinos elektroenerģijas cena veido mazāko daļu no kopējās summas, lielāko daļu sastāda sistēmas pakalpojumi un tik zināmais OIK. Piemēram, ja patērēti 100 kilovati, par elektroenerģiju jāmaksā 6,29 eiro (šī cena var mainīties dažādiem tirgotājiem dažādos laikos), par sistēmas pakalpojumiem 5,65 eiro, par OIK - 2,20 eiro, plus PVN (21%) - 2,97 eiro.

Ja OIK daļa arī šogad paliks nemainīga, saruks maksa par sadales sistēmas pakalpojumiem. Zem šī apzīmējuma slēpjas elektroenerģijas pieslēguma nodrošinājums, nepārtraukta elektroenerģijas piegāde un skaitītāju apkopšana, ko veic AS “Sadales tīkls”. Sadales tarifu veido fiksētā un mainīgā daļa, fiksētā paliek nemainīga, bet mainīgās daļas samazinājums būs visām lietotāju grupām.

Uzņēmumā “Sadales tīkls” informēja, ka lielākie ieguvēji būs tie elektroenerģijas patērētāji, kuri elektrotīkla pieslēguma jaudu izmanto efektīvi. Piemēram, mājāsaimniecībai ar vienas fāzes elek-

trotīkta pieslēgumu un elektroenerģijas patēriņu 100 kilovattstundas (kWh) mēnesī elektrības rēķinā maksa par elektroenerģijas sadalīšanu samazināsies par 6,1 procentu, savukārt, ja mājāsaimniecībai, kura apkurē izmanto siltumsūkni, ir trīs fāžu un 25A elektrības pieslēgums un elektroenerģijas patēriņš mēnesī ir 1000 kWh, rēķins samazināsies par deviņiem procentiem.

Tāpat paredzēts, ka maksājumi par sadales sistēmas pakalpojumiem samazināsies uzņēmējiem un citiem saimnieciskās darbības veicējiem. “Sadales tīkls” norāda, ka iepriekšējos gados paveiktās, investīcijas elektrotīklā un digitalizācijas projekti būtiski samazināja elektrotīkla bojājumu skaitu un darba apjomu. Tas ļāva aktīvi strādāt pie sadales sistēmas pakalpojumu tarifu pārskatīšanas, un 10.oktobrī uzņēmums iesniedza projektu tarifu samazināšanai, kas tika apstiprināts.

AS “Sadales tīkls” valdes priekšsēdētājs Sandis Jansons izmaiņas nosauc par elektrifikāciju stimulējošiem tarifiem, jo visiem klientiem samazinās mainīgā elektroenerģijas patēriņu, lai pozitīvi ietekmētu gan valsts ekonomikas izaugsmi, gan infrastruktūras noslogošanu.

AS “Sadales tīkls” valdes priekšsēdētājs Sandis Jansons izmaiņas nosauc par elektrifikāciju stimulējošiem tarifiem, jo visiem klientiem samazinās mainīgā elektroenerģijas patēriņu, lai pozitīvi ietekmētu gan valsts ekonomikas izaugsmi, gan infrastruktūras noslogošanu.

PIEREDZE

Elektroenerģija ir viens no pamatiem uzņēmējdarbībā, tāpēc ir svarīga tās nepārtrauktība. Taču apdraujamo uzņēmēju, zemnieku pieredze ir ļoti atšķirīga.

Piensaimnieku kooperatīvās sabiedrības “Straupe” izpilddirektors **ANDRIS RIEKSTS** sadarbībā ar “Sadales tīkls” dalās pozitīvā pieredzē: “Novembrī saņēmām ziņu, kuros datumos nebūs elektrības, jo tiks veikti plānotie remontdarbi. Atbildēju, ka mums tas neder, uzņēmumam elektrību vajag nepārtraukti. “Sadales tīkls” to atrisināja, atvedot generatoru, kas nodrošināja strāvu. Varu teikt, ka pēdējo piecu gadu laikā attieksme pret klientiem jūtami uzlabojusies. Jā, gadās, ka reizēm ir ļoti īslaicīgi elektrības padeves pārtraukumi, bet uzņēmuma darbību tas neietekmē.”

Uz jautājumu, vai atvērtais elektrības tirgus ļauj ietaupīt, A.Rieksts stāsta, ka svarīgi piedāvājumi ļoti rūpīgi izvērtēt: “Mums tikko beidzās viens līgums, pirms slēgt nākamo, iepazīnos ar piedāvājumiem. Tirgotāju ir kādi padsmi, taču maksimāls pieci eiro ņemami, no tiem tad arī bija jāizvēlas. Tagad redzēs, kā tas atsauksies rēķinā. Viss jau vienkārši, katram uzņēmējam jātaupa līdzekļi, to var darīt visās jomās, arī elektrības patēriņā. Rūpīgi jāvērtē, jāanalizē, ir starpība, vai mēnesī maksā simts eiro vairāk vai mazāk, gadā tie ir jau 1200 eiro.”

Atšķirīgs viedoklis ir Vecpiebalgas novada zemniekiem, kuriem regulāri nākas saskarties ar elektroenerģijas pārrāvumiem.

Taureniete **INESE OZOLIŅA**, kas nodarbojas ar gaļas lopu audzēšanu, atzīst, ka nepārtraukta elektrības padeve saimniekošanā ir ļoti svarīga: “Piecās novietnēs mums ir gandrīz 200 lopu, kuriem vajag dzert. Ūdens tiek piegādāts no dziļurbumiem, ja nav elektrības, nav arī dzeramā, pievest to nav reāli, īpaši ziemā. Vienā novietnē ir apsildāmās grīdas, ja krāsns kuras, bet sūkņi nestrādā, tas var radīt problēmas. Ziemā vēl papildu problēmas, jo var aizsilt sistēma, ja nenotiek ūdens kustība. Pēdējos mēnešos ļoti bieži gadās, ka uz kādu laiku aprūkst elektrības.”

“Sadales tīkli” skaidro, ka tā ir avārija, kas iespējami ātrākā laikā tiks novērsta. Agrāk meistari bija tepat uz vietas, ieradās ļoti operatīvi, tagad viss ir centralizēti, jābrauc lielāki atstāli un darbi vairs nenotiek tik operatīvi.”

Arī **JĀNIS FREIMANIS** no Vecpiebalgas novada z/s “Veckurmji”, kas nodarbojas ar piena lopkopību, atzīst, ka gada pēdējos mēnešos ļoti bieži nākas saskarties ar elektrības pārrāvumiem. Bijusi nedēļa, kad katru dienu bijuši pārtraukumi.

“Kaut kur dzirdēju, ka tas saistīts ar kaut kādu pārbūvi, bet no tā labāk nepaliek, elektrības nav, taču mums tā nepieciešama nemitīgi. Saņemam īsziņu no “Sadales tīkliem”, ka ir avārijas atslēgums, viņi atvairtojas par sagādātājam neērtībām, bet, kad mēģini noskaidrot, kas un cik ilgi, zvanu centrā neko paskaidrot nemāk, viņu uzdevums pieņemt zvanus par bojājumiem.”

Jā, mums ir generatori, jo nevaram atļauties pārtraukumus. Bet bijušas situācijas, kad šie pārrāvumi ir ik pēc stundas, pusstundas, tad nu visu laiku jābūt klāt, lai iedarbinātu generatorus, un, kad elektrība pēc brīža atkal parādās, pāriet ierastā režīmā. Arī tas nav īsti normāli. Var jau būt, ka tiešām tiek veikti kādi pārbūves darbi, lai turpmāk piegāde būtu bez pārtraukumiem, bet informācijas par to nav.”

Uzņēmējs **ATIS GARKLĀVS**, kuram ir uzņēmumi Cēsīs un Ieriķos, norāda, ka pilsētā elektrības pārrāvumi nav konstatēti, bet Ieriķos tie notiek, turklāt ne tikai plānotie. Lielākas bažas radot ne jau tas, ka uzņēmums kādu brīdi stāv dīkā, bet, ja modernās iekārtas aptur procesā, tas var radīt problēmas to darbībā.

Taču viņš norāda arī uz citām problēmām: “Pirmkārt, Latvijā ir ļoti nekonkurētspējīga elektroenerģijas cena, un tas ietekmē produkcijas pašizmaksu un samazina uzņēmumu konkurētspēju. Jā, ir atvērtais elektrības tirgus, bet arī tur jau neviens neko dziļi lētu nepiedāvā, turklāt tas ļoti jākalulē, jārēķina, tas nav tik vienkārši.”

Arī pārējās izmaksas ir lielas. Ja ir vēlme palielināt jaudu, izbūvēt jaunu transformatoru, tas jā dara par saviem līdzekļiem, bet pēc tam šis transformators pāriet “Sadales tīklu” bilancē. Uzņēmējs it kā maksā par pamatlīdzekļiem, kas rezultātā tomēr nenonāk uzņēmuma bilancē. Par to jau esam runājuši dažādos līmeņos, bet nekas nemainās.”

Lappusi sagatavojis
JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds